

Deze tekst is onderdeel van de Openbare Review die in oktober 2023 door het Nationaal Archief georganiseerd wordt voor modules 3-8 van het DUTO-raamwerk. Deze module sluit aan op de generieke module (module 3) en moet gezamenlijk met die module toegepast worden. Het is daarnaast raadzaam om de inleiding op het DUTO-raamwerk en de toelichting op het gebruik van modules 3-8 eerst te lezen, om modules 3-8 in hun context te kunnen plaatsen. Voor meer informatie: www.nationaalarchief.nl/duto-raamwerk

1 Module 5: DUTO-proces Vernietigen

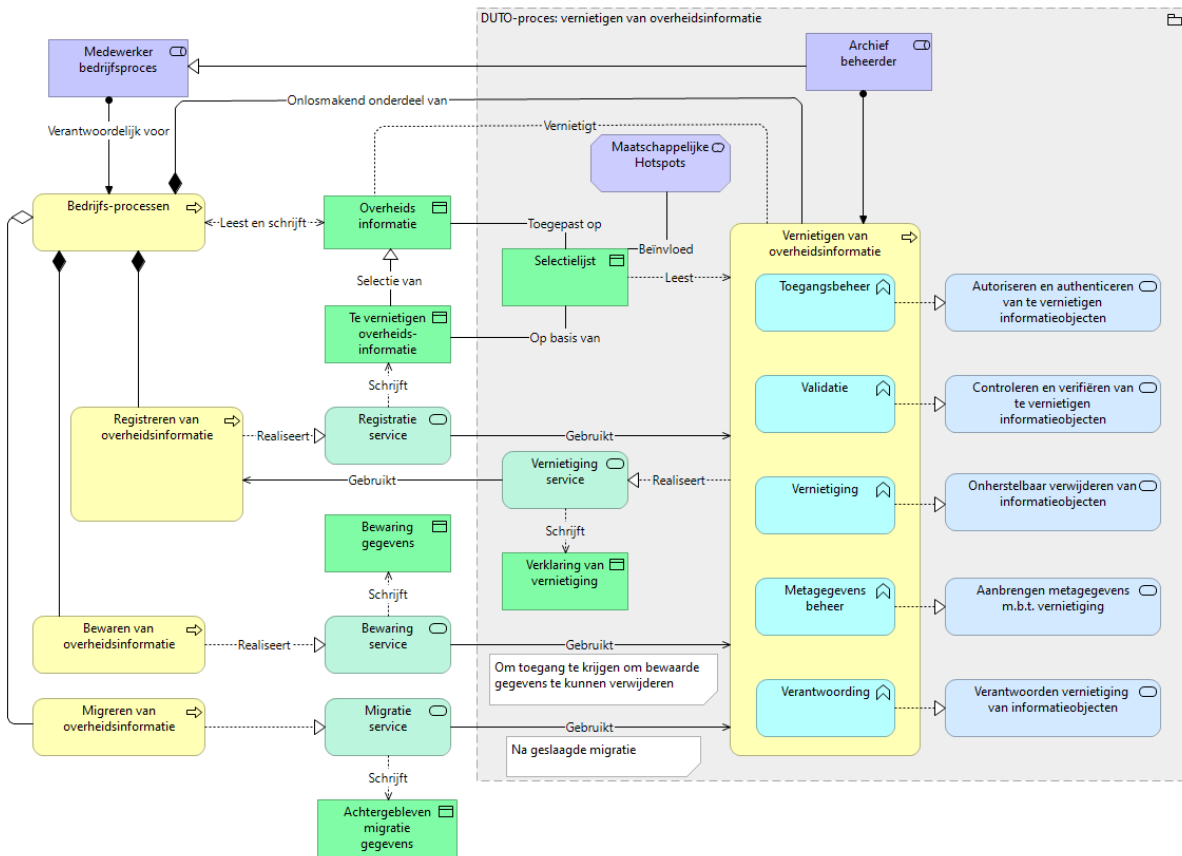
2 Definitie

3 Het DUTO-proces vernietigen gaat over de activiteiten die nodig zijn om overheids-
 4 informatie aan het einde van de vastgestelde bewaartermijn te vernietigen op de plek
 5 waar deze zich bevindt. Zodat deze voor niemand meer kenbaar, vindbaar of
 6 reconstrueerbaar is.

7 Procesbeschrijving

8 Het DUTO-proces "vernietigen" hangt samen met andere DUTO-processen. Het wordt
 9 voorafgegaan door registratie (informatie moet geregistreerd zijn, om vernietigd te
 10 kunnen worden) of migratie (na een succesvolle migratie kan achtergebleven informatie
 11 worden vernietigd). Vernietigen wordt door de wet vereist wanneer een bewaartermijn
 12 verstrijkt.

13 **Plaat 5.1: Het DUTO-proces Vernietigen**

14

15 Een goede inrichting (zowel organisatorisch als functioneel) van het vernietigingsproces
 16 is noodzakelijk voor de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie. Door tijdig
 17 te vernietigen wordt het eenvoudiger om te [voldoen aan wet- en regelgeving](#). Denk
 18 hierbij niet alleen aan de Archiefwet, maar ook aan de AVG. [Rechtszekerheid](#) is ook

19 gebaat bij tijdige vernietiging van informatieobjecten die (bijzondere) persoonsgegevens
20 bevatten. Verder maakt een opgeruimde informatiehuishouding, waarin tijdig wordt
21 vernietigd wat niet langer nodig is, het makkelijker om relevante informatie snel te
22 vinden en te gebruiken. Dit draagt bij aan het [efficiënt en effectief uitvoeren van taken](#).
23 Een laatste voorbeeld van een positieve bijdrage is het [verminderde effect van](#)
24 [dataopslag op het klimaat](#).

25 Waar de te vernietigen overheidsinformatie zich bevindt, hangt af van de inrichting van
26 het DUTO-proces 'registreren'. Afhankelijk van het gekozen implementatiepatroon (->
27 **link** naar generiek deel), kunnen informatieobjecten in één of meerdere voorzieningen
28 staan. Informatie kan zich bijvoorbeeld bevinden in een specifieke voorziening (zoals een
29 vakapplicatie) of in een generieke voorziening zoals een documentmanagementsysteem
30 (DMS).

31 **Functies**

32 Vernietigen wordt gerealiseerd door vijf DUTO-functies die hieronder nader worden
33 toegelicht, in de context van dit DUTO-proces. De volgorde die hierbij wordt
34 aangehouden, is niet dwingend.

- 35 1. Metagegevensbeheer
36 Metagegevens die betrekking hebben op het vernietigingsproces, zijn bijvoorbeeld
37 de einddatum, bewaartermijn en de bijbehorende informatiecategorie uit de
38 selectielijst. Met behulp van deze gegevens kun je het moment van vernietigen
39 berekenen en een vernietigingsoverzicht opstellen. Je kunt bij metagegevens ook
40 denken aan inhoudelijke feiten die invloed hebben op de bewaartermijn, zoals het
41 resultaat van een vergunningsaanvraag. De vernietiging zelf kan, als onderdeel
42 van de verantwoording, ook door middel van metagegevens worden vastgelegd.
- 43 2. Toegangsbeheer
44 De personen die binnen de organisatie verantwoordelijk zijn voor het vernietigen
45 van informatieobjecten, moeten ook de daarvoor benodigde rechten hebben. En
46 andersom moeten diegenen die binnen het vernietigingsproces geen
47 verantwoordelijkheden hebben, ook geen toegang hebben tot het proces.
48 Bevoegdheden moeten op organisatorisch niveau (in een autorisatiematrix) en
49 binnen applicaties (op basis van permissies) goed geregeld zijn.
- 50 3. Validatie
51 Het is nodig om de informatieobjecten die vernietigd gaan worden, goed te
52 controleren. Om zo te bepalen of er uitzonderingscriteria gelden en (waar nodig)
53 aanpassingen van de bewaartermijn door te voeren. Op deze manier voorkom je
54 dat informatieobjecten die bijvoorbeeld onder een [hotspot](#) vallen, ten onrechte
55 vernietigd worden.
- 56 4. Verantwoording
57 Het vernietigingsproces kan achteraf gereconstrueerd worden, door vast te leggen
58 dat het op een deugdelijke manier gebeurd is door bevoegde personen, en
59 hoeveel informatie er vernietigd is. Dit gebeurt op basis van geaccordeerde
60 vernietigingslijsten en een verklaring van vernietiging. Zo kun je verantwoording
61 afleggen over het vernietigingsproces.
62
- 63 5. Vernietiging
64 De juiste informatieobjecten worden onherstelbaar vernietigd – een onomkeerbaar
65 proces. Dit kan bijvoorbeeld door informatiedragers eenmalig of meervoudig te
66 overschrijven, of door fysieke dragers te vernietigen. Hierbij houd je ook rekening
67 met eventueel bestaande back-ups van deze informatieobjecten. Hierna blijven

68 ook geen verwijzingen naar deze objecten over, en ook metagegevens over deze
69 objecten worden vernietigd. Het enige dat over kan blijven, zijn metagegevens
70 over het vernietigingsproces.

71 Overwegingen bij implementatie

72 Bij het toepassen van randvoorwaarden en modeleisen voor het DUTO-proces Vernietigen
73 kiezen organisaties een passend **<link naar generieke module> niveau van**
74 **maatregelen</link>**. Deze keuze is gebaseerd op een organisatie-specifieke
75 risicoanalyse en verschilt per toepassing. Verder kan het gekozen
76 <link>implementatiepatroon</link> een rol spelen bij het vormgeven van dit DUTO-
77 proces.

78 Randvoorwaarden

79 De generieke randvoorwaarden (>> **link**) zijn van toepassing op het proces. Daarnaast
80 zijn er de volgende aanvullende of specifieke randvoorwaarden:

- 81 • Er is een procedure voor het vernietigen, inclusief een protocol voor wijze van
82 vernietigen en wijze van verantwoorden Een onderdeel hiervan is bijvoorbeeld het
83 inrichten van een proces om voor vernietiging in aanmerking komende
84 informatieobjecten voorafgaand aan de vernietiging te controleren. (zie NPR-
85 ISO/TR 15801:2009, 6.11)
- 86 • [Er is kwaliteitsmanagement en toezicht ingericht voor \(digitaal\) vernietigen](#)
- 87 • Zie voor overige maatregelen met betrekking tot digitaal vernietigen [de](#)
88 [handreiking digitaal vernietigen](#).

89 Modeleisen

90 In de kolom "MoSCoW" is een weging op basis van de MoSCoW-methodiek (Must have,
91 Should have, Could have, Won't have) toegekend. Deze weging is bedoeld ter referentie.
92 Zie de <link>gebruiksaanwijzing bij het ontwerpstelsel voor meer informatie over de
93 toepassing van de MoSCoW-prioritering.

#	Eis	Functie	MoSCoW	Bronvermelding
V01	Het informatiesysteem kan o.b.v. aldaar aanwezige metagegevens automatisch het moment van vernietiging berekenen.	Metagegevens-beheer	M	NEN-ISO 16175-1, 2.1.1
V02	Het informatiesysteem kent voldoende metagegevens toe om het moment van vernietiging te kunnen berekenen. <i>[Situatoneel aanscherpen. Bijvoorbeeld: minimaal een creatiedatum of minimaal een einddatum]</i>	Metagegevens-beheer	M	NEN-ISO 16175-1, 2.1.1
V03	Het is <i>[op elk aggregatieniveau]</i> mogelijk om de bewaartermijn aan te passen.	Metagegevens-beheer	M	NEN-ISO 16175-1, 2.1.1
V04	Van informatieobjecten die voor vernietiging in aanmerking komen kan een overzicht worden gecreëerd.	Verantwoording	M	NEN-ISO 16175-1, 2.1.3 Handreiking Digitaal vernietigen , stap 4
V05	Er kan in bulk worden vernietigd	Vernietiging	M	NEN-ISO 16175-1, 2.1.6

#	Eis	Functie	MoSCoW	Bronvermelding
V06	Informatieobjecten kunnen na het verstrijken van de bewaartermijn worden vernietigd. Het vernietigen van informatieobjecten leidt tot het volledig wissen of ontoegankelijk maken van deze informatieobjecten. Hierbij wordt ook de vermelding in de index vernietigd, zodat er geen vermeldingen meer zijn in zoekresultaten (niet zijnde de vernietigingslijst).	Vernietiging	M	NEN-ISO 16175-1, 2.1.6 NEN-ISO 15489 2016, 9.9 BIO 8.3.2.3
V07	Het is mogelijk om informatieobjecten in één keer in alle op de voorziening aangesloten bronnen kunnen vernietigen	Vernietiging	M	NEN-ISO 16175-1, 2.1.6
V08	Als een back-up-recovery plaatsvindt, dan wordt gekeken hoe oud de back-up is. Als de back-up informatieobjecten bevat die in de productieomgeving al vernietigd zijn, dan wordt deze vernietiging opnieuw uitgevoerd als onderdeel van de back-up-recovery. Zodat reeds vernietigde informatieobjecten niet opnieuw in de productie-omgeving beschikbaar komen.	Vernietiging	M	Handreiking Digitaal vernietigen
V09	Het is mogelijk om na een succesvol migratietraject naar een volgende oplossing, de achtergebleven informatieobjecten te vernietigen.	Vernietiging	M	NEN-ISO 16175-1:2020 R2.2.6
V10	Het is mogelijk om bewaartermijnen in bulk aan te passen.	Metagegevensbeheer	S	NEN-ISO 16175-1, 2.1.1
V11	De bewaartermijn kan op verschillende aggregatieniveaus worden aangegeven (werkproces, zaakdossier, document). De waardering kan daarbij overerven van een hoog, naar een laag aggregatieniveau.	Metagegevensbeheer	S	NEN-ISO 16175-1, 2.1.1

#	Eis	Functie	MoSCoW	Bronvermelding
V12	Als de bewaartermijn in de selectielijst wordt gewijzigd, moet de betreffende metagegevens kunnen worden aangepast. Als peildatum voor de mutatie wordt de datum genomen dat de nieuwe selectielijst van kracht is. Bewaartermijnen van voor deze peildatum blijven onveranderd.	Metagegevens-beheer	S	NEN-ISO 16175-1, 2.1.1
V13	Het autoriseren van de vernietigingsfunctie is eenvoudig te configureren.	Toegangs-beheer	S	NEN-ISO 16175-1, 3.1.1
V14	Het is mogelijk om één of meerdere (gemandateerde) collega's toegang te geven tot (delen van) de vernietigingslijst om deze te kunnen beoordelen.	Toegangs-beheer	S	NEN-ISO 16175-1, 2.1.8
V15	Gebruikershandelingen in het vernietigingsproces zijn traceerbaar.	Validatie	S	NEN-ISO TR 21965, 3.1.10 NEN-ISO 15489-1, 9.9
V16	Vernietigingslijsten kunnen beschikbaar gemaakt worden in een open bestandsformaat conform de Handreiking Voorkeursformaten [of organisatiespecifieke standaard]	Verantwoor-ding	S	NEN-ISO 16175-1, 2.2.1
V17	Vernietigingslijsten kunnen worden geconfigureerd op basis van beschikbare metagegevensvelden.	Verantwoor-ding	S	NEN-ISO 16175-1, 2.1.2
V18	Het is mogelijk om van vernietigingslijsten een geanonimiseerde en een niet-geanonimiseerde versie te maken.	Verantwoor-ding	S	Handreiking Digitaal vernietigen
V19	Het is mogelijk om te herleiden welke informatieobjecten zijn vernietigd.	Verantwoor-ding	S	NEN-ISO 16175-1, 2.1.5
V20	Het is mogelijk om een rapport te genereren waaruit blijkt dat informatieobjecten zijn vernietigd.	Verantwoor-ding	S	NEN-ISO 16175-1, 2.1.5

#	Eis	Functie	MoSCoW	Bronvermelding
V21	Back-ups worden niet langer dan <i>[periode]</i> bewaard, om te voorkomen dat al vernietigde informatieobjecten weer hersteld kunnen worden.	Vernietiging	S	Moreq, 514; Handreiking Digitaal vernietigen
V22	Het vernietigingsproces kan geautomatiseerd worden uitgevoerd (waar wenselijk en juridisch toegestaan).	Vernietiging	S	Handreiking Digitaal vernietigen NEN-ISO 16175-1, 2.1.1
V23	Het is mogelijk om een toelichting op te nemen over afwijkingen op bewaartermijn.	Metagegevens-beheer	C	NEN-ISO 16175-1, 2.1.5
V25	Het overzicht van voor vernietiging in aanmerking komende informatieobjecten bevat links waarmee de vermelde informatieobjecten kunnen worden getoond.	Validatie	C	NEN-ISO 16175-1, 2.1.5, 4.1.5 Handreiking Digitaal vernietigen , onderdeel metagegevens
V26	Het informatiesysteem vraagt om een dubbele bevestiging van de vernietigingsactie.	Vernietiging	C	NEN-ISO 16175-1, 2.1.8
V27	De oplossing kan koppelen met een generieke of gemeenschappelijke voorziening bedoeld voor vernietiging op basis van <i>[de van toepassing zijnde koppelingsstandaard(en)]</i>	Vernietiging	C	Zie ook generieke randvoorwaarde: gebruik van (open) standaarden en ook implementatiepatronen
V28	Het is gedurende <i>[vastgestelde periode]</i> mogelijk om een uitgevoerde vernietigingsactie terug te draaien.	Vernietiging	C	Handreiking Digitaal vernietigen

94